

Remissvar till betänkandet ny museipolitik (SOU 2015:89) Sammanfattning

Regeringen beslutade i januari 2014 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att göra en översyn av de statliga museernas uppdrag, myndighets- och institutionsstruktur och regeringens styrning av dem. Regeringens betänkande har gått som remiss till Skellefteå kommun. Skellefteå kommun har genom kulturnämnden och i samråd med Skellefteå museum formulerat ett yttrande.

Utredningen föreslår en förstärkning av de svenska museernas ställning som kunskapsorganisationer, som kritiskt ska kunna granska samhället och lyfta fram kunskap som är av betydelse i dagens samhälle, något som Skellefteå kommun ställer sig bakom. Skellefteå kommun ifrågasätter dock om det är genom en ny myndighet och en ny lag som detta åstadkoms på bästa sätt.

Det finns ett antal risker med förslaget som bland annat har att göra med centralisering av kunskapsutveckling och de mindre aktörernas fara för marginalisering. Och huruvida museistrukturen förstärkning, genom den myndighet som föreslås, gynnar de övriga utställningsaktörer, konsthallar och fria initiativ som indirekt genom samtidskonstperspektivet berörs av utredningen men som det inte tas fokus på i tillräcklig utsträckning i betänkandet.

Remissen ska vara kulturdepartementet tillhanda (digitalt och analogt) senast 17 mars 2016. (*diariennr Ku2015/02151/KL*)

Förslag till beslut

Förslag till yttrande godkänns av kulturnämnden.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 160226

Ny museipolitik, betänkande av Museiutredningen 2014/15 (SOU 2015:89)

Beskrivning av ärendet

Regeringen beslutade i januari 2014 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att göra en översyn av de statliga museernas uppdrag, myndighets- och institutionsstruktur och regeringens styrning av dem. Regeringens betänkande har gått som remiss till Skellefteå kommun. Skellefteå kommun har genom kulturnämnden och i samråd med Skellefteå Museum formulerat ett yttrande.

I utredningens betänkande framkommer ett behov av en ny inriktning för den statliga museipolitiken. En särskild museilag föreslås slå fast de allmänna museernas fria ställning som kunskapsinstitutioner i samhället och deras ansvar för att förmedla ett reflekterande förhållningsätt till historien och omvärlden.

Utredningen betonar vikten av museet som den fria kunskapsinstitutionen, där principer kring ”armslängds avstånd” tydligt tillämpas. Publikverksamhet, kunskapsuppbyggnad och samlingsförvaltning betonas som huvudsakliga verksamhetsområden. Vidare lyfts aspekter på samverkan och spridning i hela landet som ett sätt att utveckla landets museum. Utredningen föreslår att en ny myndighet kring museum bör bildas.

Med utgångspunkt från Museiutredningen 2014/15 ges följande synpunkter;

En särskild museilag skulle kunna ge den tydlighet i styrning av de statliga ansvarsmuseerna som utredning lyfter fram. Där exempelvis museerna som fria och självständiga kunskapsinstitutioner kan slås fast, något som Skellefteå kommun i princip ställer sig bakom. Att stärka museernas demokratiska uppdrag är väsentligt då kulturarvet kan riskera att missbrukas av ideologiska skäl och av icke-demokratiska krafter.

Det finns en risk med lagförtydligandet i att, andra i systemet mindre, aspekter faller bort. Det finns i sammanhanget en ovisshet som behöver adresseras i relationen mellan museum och utställningsinitiativ inom samtidskonsten. Det är inte säkert att museerna är den kollektiva aktör som garanterar samtidskonstens utveckling på bästa vis. Öron adresseras med särskild hänvisning till mindre utställningsaktörer spridda över hela landet och ofta med långa avstånd till ansvarsmuseerna och dess kulturer i centrum.

Utredningen förordar en utveckling mot en större ämnesmässig bredd och professionell mångfald inom museerna, som ska stärka dessa som kunskapsorganisationer. Något som i sig kan vara av godo för museerna men återigen bör sättas i relation till övriga aktörer inom fältets utveckling och möjligheter att finna finansiering. Det är viktigt att även värna den kunskapsutveckling som finns utanför ansvarsmuseerna som kan verka kompletterade till den inom det föreslagna förstärkta museisystemet, med egen myndighet.

Den nya myndigheten, ska enligt utredningen, ta större delen av de anslag som idag går till Riksutställningar. Då utredningen anser att pengarna ger mer nytta inom den nya tänkta myndigheten. Det framgår dock inte hur förslaget påverkar andra utställningsaktörer, konsthallar och det mer fria kulturlivet. Förslaget på finansiering kan ses som en förstärkning av redan starka museum men också som en risk för avveckling av andra utställare och initiativ.

SKELLEFTEÅ KOMMUN

Det finns en dialog som behöver fortsätta och ytterligare problematiseras, det gäller samtidskonstens placering inom museiväsendet i relation till den föreslagna förstärkningen med ny lag och myndighet. En hotbild av en drunkningseffekt ur den aspekten kan skönjas.

Skellefteå museum, lyfter fram att kulturmiljöarbetet på museerna bedrivs med stöd av Kulturmiljölagen och med Riksantikvarieämbetet som central myndighet. Någon förändring i det avseendet föreslås inte. Därmed samlar den föreslagna museilagen inte heller museernas verksamhet under en lagstiftning. Det är inte säkert att en ny lag och en ny myndighet för museifrågor skulle förenkla museernas roll.

Utifrån den föreslagna museilagen förordas en ökad samverkan mellan svenska museer, vilket i sig är positivt. Men huruvida det behöver regleras genom lagstiftning ställer sig Skellefteå kommun sig frågande till. Genom museilagen förstärks museernas självbestämmande, även regionalt och lokal, vilket för institutionerna själva ger en ökad frihet att agera.

Vidare bör det förtydligas hur den föreslagna nya lagen ska följas upp på nationell, regional och lokal nivå innan beslut fattas i frågan.

Beslutet sänds till:

Kulturdepartementet
Skellefteå museum